

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopis naj se pošilja uredništvu lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane družbe s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 31-20
Za pol leta 15-60
Za tri mesece 7-80
Za nedeljsko izdajo za celo leto 6-20
za pol leta 3-00

Z Dunaja.

(Od našega posebnega poročevalca).
2. jul. 1917.

Znaki preobrata za boljše čase.

Dva odseka poslanske zbornice sta čisto rešila prvo in najvažnejšo nalogo, ki jo imajo ljudski zastopniki po treh letih neustavnega življenja v Avstriji. To sta ustavni in pravni odsek.

Prvi je sklenil 27. pr. m., in sicer soglasno, da ne potrjuje cesarskih naredb 7. jul. 1915, drž. zak. 189; 2. jan. 1916, drž. zak. 6 in 27. dec. 1916, drž. zak. 427, s katerimi so bile ustavljene porotne sodnije.

V utemeljevanju se sklicuje na člen 11. drž. osn. zakona, po katerem so poklicane le porotne sodnije, da sodijo o težkih zločinih in onih, izvršenih po tiskovinskih itd. — Te določbe v drž. osn. zakonu pa ne more preminjati ali odpraviti kakšna naredba, marveč zopet le zakon.

Pravni odsek pa je sklenil, in sicer tudi soglasno, v seji 28. jun., da ne potrjuje cesarskih naredb z dne 25. jul. 1914, drž. zak. 156 in 4. nov. 1914, drž. zak. 307, s katerima so se začelo izročilo civilne osebe vojnemu sodstvu.

V utemeljevanju pravi, da so vse te navedbe v očitem navskrižju z ustavo in jih že zato ni potrditi. Pa tudi dosedanja praksa teh sodnij je pokazala, da je treba nastopiti z vsjo odločnostjo proti takemu sodstvu. Navaja tudi zgled, da je bil nekdo obsojen na smrt edmo radi tega, ker je širil članek, ki ga je cenzura odobrila. Pozneje je bil pomilodšen na 5 let težke ječe! — Končno pravi: Ako vlada smatra za potrebne kakoršnekolik izjemne navedbe, omejene po času in prostoru, naj predloži zbornici dotične zakonske predloge.

Ta dva predloga prideta jutri 3. t. m. v zbornico na dnevni red. Pri tej priliki pričakujemo zopet dalekosežne in burne razprave o dosedanjih dogodkih na tem žalostnem polju. Ni pa dvoma, da bosta oba predloga sprejeta z veliko večino, ako ne soglasno. Kajti ves svet mora biti opravičeno zelo razveden, kdo bi se upal proti glasovati.

Naravna posledica tem sklepom bo, da se v bodoče ne bodo godile več podobne reči, ne bodo več padale razsodbe in obsodbe, ki razburjajo ljudske vrste, in še bolj zapletajo in obtežujejo politični položaj v obče, parlamentarni pa še prav posebej.

Do danes pa je še odprto vprašanje, kaj bo z obsodbami, ki so bile že izvršene, ali so že pravomočne. V parlamentarnih krogih se zadnje dni razpravlja vprašanje, ali naj bi se to ne uredilo s posebnim sklepom v tem smislu, da bi imeli vsi obsojenci pravico, predlagati obnovitev postopanja pred civilno sodnijo. V ta namen naj bi jim v utemeljevanje zadoščala edino le opozoritev, da so bili obsojeni pred kako vlogo sodnijo.

V tem pogledu imamo tudi še obširnejši predlog, ki zahteva zadoščenje in povrnitev vse škode obsojencem ali — v slučaju smrti — njihovim rodbinom.

Vsekakor so to zelo važna vprašanja, ki merijo na to, da se naše notranje razmere umirijo in uredijo, predno začnemo misliti na resničen vsesplošen mir med narodi in državami Evrope.

Nov duh v gosposki zbornici.

Doslej je vladal v tej zbornici obično nekako resen duh, ki pristojno častiljivim starešinam avstrijskega političnega življenja. — Grof Thun-Salm, ki je podeloval to visoko čast po svojem očetu — in tak oče je njegova edina zasluga za Avstrijo! — je pa zanesel tudi v to častito zbornico bojevitost in srbitost volkskorpevcov. — Že iz tega, kar je razposlal korespondenčni urad, ste se mogli prebrati, da ta visokorodni dedič ni pozabil ničesar, kar more žaliti in očrnti slovanske narode, v prvi vrsti Čeha. Zanimivo pa je dalje to, da je cenzura potlačila vse glavne odgovore zares častiljivih članov gosposke zbornice. Veliko odobravanje je vzbudilo posebno prof. Lammensch, ki je grofu Thunu prav temeljito posvetil. Enako dvorni svetnik Goll. Naravnost senzacijo pa je vzbudil ekscelesca dr. Fort, ki je povedal, da je po Kramarjevi obsodbi bil pri Stürgku v namen, da bi segossegla obnovitev. Protičila sta, je dejal, obtožnica in spise, in kamen je padel obema od srca, ko sta se uverila, da ni najti niti sledu kakšnega kaznjivega dejanja.

Nekateri listi so ta del govora potlačili, ali rešili so ga poizumljivosti n. pr. „Bohemian“, „Glas Narodas“, Lidové Noviny“ itd.

V poslanski zbornici je vzbudilo srbitenje grofa Thuna veliko nejevoljo. — Razni poslanci hočejo dati duška svoji opravičeni razburjenosti tudi v zbornici sami. Pričakovati smemo torej še zanimivih razprav in prizorov.

Internati in konfinati.

Včeraj se je raznesla vest, da so načeloma odpravljani vsi internati in konfinati; vsi prizadeti morajo biti takoj izpuščeni! Ta vest se do danes večer še ni

potrdila od merodajne strani, a zdi se, da je resnična. — Jugoslovani so ba le še — 29 med njimi, kar je znano tudi na Najvišjem mestu.

Ali vprašanje nastaja: kam naj gredo zdaj mnogi konfiniranci in interniranci, ki so bili med tem smotno in tudi duševno uničeni? Med njimi je mnogo mladih deklet! Domov ne morejo, ker se iz zasebnega ali bojnega ozemlja, a v žepu ni niti krone, podpore od nikoder. Ali se jih hoče vreči na cesto, na ulico, kjer se jih včasih kdo — usmili? Tu je treba takoj nekaj ukreniti!

Dve avdijenci.

Dunaj, 2. jul.

Danes popoldna se je razširila vest, da sta pozvana k ministrskemu predsedniku dr. Rybář in predsednik C. S. — Stanjek, ki je pa še doma na Češkem.

Po zasebni avdijenci prof. Splačka pri cesarju utegne dobiti ta avdijenca posebno važnost. Zdi se, da se pripravljajo veliki dogodki, ki naj bi zagotovili koreniti preobrat na bolje.

Jugoslovansko vprašanje stopa v resnejši stadij. Kaj vse še pride, tega pač nikdo ne more prerokovati, ali toliko je gotovo, da brez nas se v Avstriji ne bo moglo dalje vladati. Za tak slučaj pa moramo imeti primernih mož, ki stopijo na — odgovorna mesta!

3. julija 1917.

Že zgodaj danes je bilo prav živahno po vsem obsežnem posloju državnega zbora v pričakovanju važnih dogodkov. — Pred sejo se je vršilo posvetovanje načelnikov strank. Socijalni demokratje so stali predlog, naj se odgode volitve v delegacije (ki bi se sicer morale izvršiti že danes), kajti državni zbor itak zbore in se morejo izvršiti vsak hip, ko bo to potrebno. To se je soglasno tudi sklenilo.

Pravni odsek je imel nalogo, dognati razpravo o obeh vladinih predlogih glede porotnih sodnij in vojnega sodstva, — toda ni bil sklenjen in pride torej ta zadeva še v kaki poznejši seji na dnevni red. — Ni treba še omenjati kdo ve s kakim poudarkom, da se je to namenoma zgodilo! Saj bi bilo vendar le čudno, da bi zbornica v eni sapi odpravljala cesarske navedbe v smislu § 14, ki so razveljavile porotne sodnije, in obenem sklepala zakon, ki naj bi — čeprav le deloma — pravoveljavno dosegel isti namen, kakor doslej one nesrečne navedbe. — O teh dveh zakonih bomo še govorili, kajti v izjemnih slučajih in razmerah morajo biti pri rokah dobro premišljene zakonite uredbe, ako nečemo, da pojde samovolja državnikov daleč čez meje trezne dopustnosti.

Današnja seja poslanske zbornice je pričela skoro ob polni luči. Galerije polne. Po običajnih formalnostih je pričel čitati ministrski predsednik cesarski akt o — splošni amnestiji.

Nekaj časa je vse tiho poslušalo cesarjeve besede, ali kmalu je začelo šumeti, vrveti in prišlo je do pravcati škandalov.

Umevno je, da večina zbornice ni molčala, in prišlo je do hrupnega prekanja. — Min. predsednik je čital dalje, a ni bilo čuti več niti ene besede. Ko je končal, je večina viharno ploskala. Vsenemci so tulili in vpili: Hoch die Armee! — a z desne so odgovarjali: Hoch der Kaiser!

Minulo je precej časa, predno je zadobila zbornica nekako normalno lice in je mogla pričeti razpravo o odpravi znanih naredb. — Sicer pa je večina poslancev izginila po kulcarjih, kjer se je nadaljeval povsod živahen razgovor o pravkar minulih dogodkih. — Večina Nemcev ne odobrava teh škandaloznih prizorov v zbornici, toda hajkoviči so glasnejši in brezobzirnejši. In tako je prišlo še marsikje do prav rezkih spopadov. — Nemci kažejo visoko svojo kulturo v čudni luči. Naj se ne čudijo, ako bodo še kdaj želi sadove, ki jih sejejo!

Danes se je raznesla vest, da internati in konfinati še niso razpuščeni! — Notranji minister je to potrdil poslancem, ki so hoteli vedeti, kako je s to važno zadevo. Pristavil pa je, da se bo dobrohotno upoštevalo v vsakem posamičnem slučaju razloge, ki bi opravičili izpustitev kakšne osebe. Torej šele od slučaja do slučaja, dočim so — obsojenci svobodni. Kdor je že dobil 5—10—15 let težke ječe, je zdaj prost, — oni na ki so le osumljeni.

— ječe še v neznosnih razmerah internirancev in konfinirancev. Kje je logika?

Zato so se zjedlinile danes vse stranke — razun Nemcev seveda — da ne bodo mirovale vse dotlej, dokler ni povoljno rešeno tudi to skeleče vprašanje.

Poslanska zbornica.

DUNAJ, 4. (Kor.) Zbornica je prešla na dnevni red, to je nadaljevanje debate o poročilih ustavnega in pravosodnega odseka o cesarskih naredbah glede začasnih ustavitve delovanja porotnih sodij in podreditve civilnih oseb vojaškemu sodstvu.

Posl. dr. Körner je pričel češki. Nemški nadaljujoč je govoril o amnestijskem odloku in opozarjal zlasti na Klofačev slučaj. On je mnenja, da bi zamogel Klofač še včeraj priti v zbornico. Po amnestijskem odloku ni bilo treba nič več ustavljati ali preiskovati, ampak le izvesti že nastopivšo obolico. Zanimivo je tudi, da sodišča včeraj še niso imela nobenih navodil. Vzroke za obžalovanja vredno stanje na polju vojaške justice je iskati v tem, da so imeli pogum, po izbruhu vojne in tekoni iste obdolževati češki narod v celoti. To so bila obrekovanja, s katerimi je bilo treba nastopiti, ako se je hotelo strahovati češki narod, ki so se ga upravičeno ali neupravičeno bali. Cesar je postavil z amnestijskim odlokom konstitucionalno dejanje; popravil je zopet, kar je napravila vojaška justica. (Živahno odobravanje pri Čehih.) Cesar je izvršil modro, človekoljubno dejanje. (Ploskanje pri Čehih.)

Posl. Dobernig je izražal nazore nemškega Nationalverbanda glede amnestijskega odloka cesarja in poudarjal začudenje, da ministrski predsednik, ki je s podpisal odlok, ni zastavil svojega primernege protipolpiva. Nemci zamorejo radi tega le z nezaupanjem opazovati za držanje vlade. Čeprav so Nemci sedaj polnoma pod vplivom amnestijskega odloka, vendar izrecno odklanjajo vsako misel na odpoved državne zvestobe in bodo preiskovali brezpopojno služili domovini. Posl. Fink je imenom krščanskih socialcev soglašal s predlogom ustavnega odseka in izražal pomisleke, da je ministrski predsednik s podpisal pomilostitveni odlok cesarja.

Posl. dr. Roller je naglašal, ako nastopi od krone zanesljivo pričakovani učinek, potem bo nemški narod blagoslovil amnestijski odlok. Gorje pa, ako nastopi nasprotno, ako se odlok ne bo smatral za milost, ampak slabost.

Posl. dr. Grandi je izvajal, da Italijani, čeprav odobravajo amnestijski odlok, vendar še pričakujejo drugih odredb glede internirancev in konfinirancev. Cesarske navedbe so protinstavne in ne vredne parlamenta.

Dr. Liebermann je poudarjal: Nemci so nam zamerili, da smo pozdravili amnestijski odlok. Čehi, Slovenci, Poljaki in Ukrajinci so slavili amnestijo in za nami so naši narodi. Mislite-li, da so morda vsi ljudje, ki so včeraj slavili cesarja, veleizdajalci, in narodi, ko so za nami, le veleizdajalci? Posl. Dobernig je govoril o tem, da je bilo prelite mnogo nemške krvi. Prelita je bila tudi poljska kri, kri vseh narodov.

Nato je bila debata zaključena in razprava prekinjena. Prihodnja seja v petek dopoldne.

Vedeti naučnega ministrstva je predložil zakonski osnutek glede službenega razmerja učitelstva na državnih, srednjih in drugih učnih zavodih (učiteljska službena pragmatika). Ta zakonski osnutek je bil izročen na predlog predsednika odseku za državne nastavitve.

Avdijenci.

DUNAJ, 4. (Kor.) Cesar je sprejel danes običajna poročila in nato v posebni avdijenci grofa Czernina in skupnega finančnega ministra barona Buriana.

CESAR VILJEM NA DUNAJU.

DUNAJ, 4. (Kor.) Dne 6. julija prideta nemški cesar in cesarica s spremstvom v Laksenburg, da vrnete cesarski dvojici svoječasni obisk.

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 4. (Kor.) Uradno se razglša: 4. julija 1917.

Vzhodno bojišče. — Pri Brzezanah so bili krvavo odbiti srbski napadi močnih sovražnih sil. V odseku jugozapadno Zborovega Rusi niso napadli. Drugace na vseh bojiščih malo bojnega delovanja.

Načelnik generalnega štaba?

NEMSKO.

BEROLIN, 4. (Kor.) Veliki glavni stan, 4. julija 1917.

Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Ruperta: Vselej megle in zato otežkočeno opazovanje je bilo bojno delovanje do večera neznanost. Noto je v posamičnih odsekih zopet naraščalo, dokler se ni stemnilo. Ponoči je prišlo na več točkah do izvidnih bojov, ki so nam prinesli več ujetnikov in plena. — Armada nemškega cesarjeviča: Vzhodno Cerny in na Chemian des Dames so Francozi napadli ponoči jarka, ki smo jih zavzeli; bili

so obakrat odbiti. V boju izkušeni lipensko-westfalski bataljoni so udarili za umikajočim se sovražnikom, pomaknili svojo postojanko naprej in napravili večje številne ujetnikov. Tudi zapadno Cerny in pri Craonnu so bile akcije naših napadnih čet uspešne. — Armada vojvode Albrehta: Nič posebnega.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: V vzhodni Galiciji so zamogli Rusi včeraj obnoviti svoje napade le pri Brzezanah. Kljub zastavitvi svežih sil niso prišli naprej. V žilavi obrambi in s svežimi protisunkmi so držali saški polki svoje postojanke proti številnim napadom in prizadejali sovražniku velike izgube. V odseku Konjuchy — Zborov močen topovski boj. Delovanje topov je bilo tudi pri Brodih in ob Stohodu od časa do časa zelo živahno. Na ostalih frontah nobenih večjih bojnih dejanj.

Macedonska fronta. — Nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster

pl. Ludendorff.

TURŠKO.

CARIGRAD, 3. (Kor.) Iz glavnega stanja se poroča: Nobenih posebnih dogodkov.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Rusko poročilo.

2. julija 1917. — Zapadna fronta: V bližini Kovelja, v okolišču Rudke in Sivočev, so naši izvidniki v spremstvu štirih oficirjev, potem ko so uničili žične ovire z minami, prodrli v sovražne jark, pobili posadko in privedli s seboj ujetnike, ki so izpovedali, da so bili Avstrijci obveščeni o našem prodoru po ubežnikih. Odrjejena je preiskava, iz katerih krajev so bili ti ubežniki. V smeri na Zločov so naše čete po dvodnevni topovski pripravi napadle avstrijske postojanke na fronti Konjuchy — Biški, se po vročem boju polastile treh črt strelskih jarkov in utrjene vasi Konjuchy in prodre do Konjuchte, južno istoimenskega kraja. Tekom boja 1. julija smo našli dotedaj 164 oficirjev in 8300 mož na ujetnikih; vrh tega smo uplenili 7 topov in 7 strojnic. Pritok ujetnikov se nadaljuje. Jugovzhodno Brzezanovo so naše čete po topovski pripravi napadle močeno sovražne postojanke in se polastile istih po deloma srčnih bojnih. Nemci in Turki so napravili protinapade na naša oporišča, pri čemer je prišlo do bojev iz bližine. Tekom dneva smo ujeli 9 oficirjev in 1700 Nemcev, Avstrijcev in Turkov. Več naših četnih oddelkov je imelo velike izgube, posebno na oficirjih. Skupno število v bojih 1. julija napravljanih ujetnikov znaša 173 oficirjev in nad 10.000 mož; uplenjenih je bilo 7 topov in 7 strojnic. — Rumunska fronta: Pehotno streljanje. — Kavkaška fronta: Pod pritiskom naših oddelkov so se umaknili Turki na Pendžvin. Naše čete so zasedle fort Kalmiravan jugovzhodno jezera Selivar in kraj Alikan Irekhu. — Letalstvo: Zrakoplov „Ilja“ Muromec je vrzel 18 pudov bomb za postojankami, napadenimi po naših četah. Isti zrakoplov je imel pet zračnih bojov. Tekom boja z osmimi sovražnimi letali so bili ranjeni njegov poveljnik, dva oficirja in en vojak.

Ruski poveljnik v Galiciji — Aleksej Gutor.

BERN, 3. (Kor.) Poveljnik ruske jugozapadne fronte je 48 letni generalni poročnik Aleksej Gutor, ki je poveljeval poprej 34. pehotni diviziji in se je odlikoval posebno v Karpatih.

Glasovanje o državnem proračunu.

Državni zbor ima pravico odobravati ali odklanjati državni proračun in dovoljevati ali odklanjati vladno pobiranje davkov. To pravico izvršuje državni zbor z glasovanjem, najprej v poslanski, potem še v gosposki zbornici. Kakor že druge krute, tako se je tudi zadnjikrat, ko se je glasovalo o budgetnem provizoriju, povdarjalo napram državnemu zboru in v njem, da gre pri tem glasovanju za državno neogibnost in da bi glasoval proti državi, kdor bi glasoval proti provizoriju, kar bi bilo tem huje, ko se država nahaja sredi najtežje vojne.

Zelci bi, da čitatelji „Edinosti“ prečitajo ta člančič do konca in sicer ne, kakor je sedaj navajala, samo letoma ali celo od zadnjega konca in par odstavkov v sredi, nego potrpeljivo od začetka do kraja. — Priznavam, da zahtevam skoraj preveliko žrtve, ko sem sam zadosti dolgočasen, da naj čitatelji povrh prebavijo še izvajanje nemškega vseučilišnega profesorja, na katerega se nameravam sklicevati. In vendar gre ravno v tem poslednjem oziru za znanstveno dokazovanje in kaj naj koristi čitanje, če ne zasleduješ miselnih niti, kakor se razpreda od razloga do razloga, od dokaza do dokaza?

Z druge strani gre za najvažnejše ustavopravno vprašanje, o katerem bi se moral vsak državljani temeljito poučiti, posebno predno se v kakem kavarniškem modrovanju razkoraci kakor sodnik nad trmo laikomiselne ali celo veleizdajniške opozicije, ali pa — ta poza je seve pri-

ljubljenjša. — nad breznačajnostjo ali celo izdajstvom poslanca, ki so glasovali za proračun. Opozariam na koristnost sledečega izvajanja, ne obetam kratkocasnosti.

Sledim onemu, kar uči dr. Franc bar. Myrbach-Rheinfeld, dvorni svetnik, profesor politične ekonomije na inštruški univerzi v p., v svoji knjigi Grundriss des Finanzrechts, 2. izd. od 1. 1916, kjer izvaja na str. 18 in sl. približno takole. Večina novejših nemških učiteljev znanstvenikov državnega prava zanikava brezpopojno in neomejeno pravico zbornice do dovoljevanja državnega budgeta, ker bi popolno odrekanje sredstev za vodstvo vladnih poslov značilo popolno nezmisel, kolikor bi namreč takšno odrekanje onemogočalo ne samo izpolnitve privatno-pravnih obveznosti države, nego tudi samo vladanje v obče, kar bi zopet bilo isto kakor razpad same države. Nekateri učenjaki trdijo posebno, da je odobreni proračun le nekako upravno ravnilo, katero ne more menjati obstoječe materialne zakone, ki določajo državne izdatke in prejemke. Iz tega naj bi celo sledila dolžnost ljudskega zastopa dovoliti nove davke, če dosedanj prejemki ne zadoščujejo za omenjene izdatke. Če so davki potom davčnih zakonov uvedeni kakor stalna naprava, pravi učenjak, sploh ne obstoja več pravica ljudskega zastopa, da bi prejemke iz teh davkov še posebe dovoljeval za posamezna upravna leta.

Temu nasproti naglašava Myrbach, da je treba v visoki meri obžalovati, da ravno oni, ki bi imeli poleg parlamentov biti poklicani čuvaji ustav, namreč učitelji državnega prava, skušajo na ta način eskamotirati najvažnejše pravice ljudskih zastopov in s tem odločilne pridobitve ustavnih bojev.

Po § 11, točki c) državnega temeljnega zakona od 21. decembra 1867., št. 141 državnega zakonika, spada v delokrog državnega zbora:

„Določevanje proračunov državnega gospodarstva, posebno pa vsakoletno dovoljevanje davkov, davščin in dohodkov, ki naj se pobirajo, pretresovanje državnih računskih zaključkov in vspehov finančnega poslovanja, podeljevanje absoluturij; najmanjše izposojil, konvertiranje obstoječih državnih dolgov, odtužitev, premena in obremenitev nepremičnega državnega premoženja; zakonodaja o monopolih in regulaciji in sploh vse finančne zadeve, ki so skupne kraljevinam in deželim zastopanim v državnem zboru.“ Vsaj glede avstrijske ustave torej ne more biti dvoma: pravica določevanja državnega proračuna vsebuje tudi pravico, ga odklanjati, in pravico dovoljevanja vladni pobiranje davkov za novo upravno leto, vsebuje tudi pravico, ji to odkrati. Zakon ne pozna nobene omejitve teh pravic. Oni, ki so izdali državni temeljni zakon, pa vendar gotovo niso prezrli, da poleg označenih pravic ljudskega zastopa ostanejo še dalje v veljavi trajni, za državljane obvezni (davčni) zakon in da z druge strani ni mogoče nobeno vladno delovanje brez izdatkov.

Ravno radi tega, ker se brez izdatkov ne more vladati in ker bi vlade vedno imele v davkih sredstva za odgovarjajoče trošenje, ravno zato se je dala parlamentom moč, odkrati vladam pobiranje davkov in izdajanje državnega denarja. Očividno se je videlo v tem najbolj učinkovito sredstvo, da se prepreči vladanje brez ljudskega zastopa ali celo proti njemu. Gori navedene teorije zamenjavajo zahteve države in proti državi s pravicami in obveznostmi vodilnih državnih organov. Kaj tiče državi in kaj je ona dolžna, je v zakonih določeno; pravna reda in na njem utemeljenega razmerja med državo in podinici se vse to ne tiče. Se manj je s tem prepuščeno parlamentarni večini, da odloča o eksistenci države. — Gre marveč za privolitve enega od zakonodajnih faktorjev, (in sicer onega, ki nima tako kakor krona pravico ministrske odpustitve), da določene osebe opravljajo vladno in izvršilno oblast. To je potrebno dopolnilo zakonodajne oblasti, kajti za ljudstvo je važno, ne samo kakšni zakoni se izdajajo, nego nadvse, kako se zakoni izvršujejo; to je pa vprašanje oseb. Odrkanje budgeta, pravilneje: upravičbe k določenim stroškom in odrekanje davkov ni torej upor proti funkcioniranju države, nego upor proti temu, da bi gotove osebe vodile državne posle. Da bi se nameravalo razkrojiti državo ali tudi samo ustaviti njene funkcije o, tem ne more biti niti govora; že zaradi tega, ker se glasovanje o proračunu vrši praviloma pred dotično upravno dobo in ker bi se parlament, ki ne bi hotel nobeni vladi dovoliti potrebnih sredstev za upravo in bi torej zares hotel državo razrediti, pač ne omejeval na skromno sredstvo odklonitve proračuna in davkov. Gre torej po Myrbachovem, mislim dovolj tehtno obznanem mnenju pri glasovanju o proračunu in davkih za to, da parlament odobruje javnopravni mandat, s katerim krona izroča gotovim osebam vodstvo vladnih poslov. Če se odobri v splošnem

državni proračun in pobiranje davkov, znači to potemtakem, da je parlament privolil, da naj-ome določene osebe vodijo vladne posle, ker uvažajo zaupanje njegove večine; z glasovanjem o posameznih izdatkih in proračunu, parlament (ozirajmo njegova večina) pokazuje, kako želi da se vlada, ker od dovoljenih izdatkov, zavisi način vladanja. Brez dvoma je tako dana možnost konflikta med obema faktorjema najvišje državne oblasti (krono in parlamentom), če se drugi ne strinja s mandatom, katerega je prva podelila. Do konflikta prihaja, če v takšnem slučaju vladar drži ministrstvo, ki ga je parlament odklonil. Toda, pravi Myrbach zelo duhovito, ustave pač niso napravljene zato, da omogočajo vladanje pod vsakršnim pogojem. In potem katerihkoli oseb: ta cilj je absolutna monarhija dosežala z mnogo prirostejšimi sredstvi in z veliko sigurnostjo.

Do tu sem sledil Myrbachu. Morda se bo komu zdelo, da je torej zadnje glasovanje za budgetni provizorij od strani dotičnih strank in posebno tudi od strani Jugoslovanskega kluba treba tolmčiti tudi samo kot izraz zaupanja v sedanjo vladu z vsemi posledicami, naj le-te se-gajo tudi do prihodnosti izrečenih in do poslancev od strani kavarniških radikalcev in celo do izstopa g. dr. Tresića-Pavičiča iz Jugoslovanskega kluba. Mislim, da je položaj drugačen in da je posebno vladna sama s svojimi jasnimi izjavami vzela glasovanje v tem slučaju pomen, ki bi mu sicer šel. Padec Clam-Martiničevega kabineta znači popolno uveljavljanje gori-naglasnega načela. Parlament je po svoji večini povedal, da pred formalnim glasovanjem, da noče, da bi vodstvo vladnih poslov ostalo poverjeno Clam-Martiničevemu kabinetu. Naš cesar je zvest svoji obljubi, da bo ustavno vladal, izvedel posledice. Ali pa je tudi že bila v poslanski zbornici gotova večina z gotovim programom, katerega bila v stanju dati vladi v sedanjem najkritičnejšem času stalno smer? Morda so bili poneti glavni pogoji tudi za to: krona se k temu ni odločila in je izbrala prehodno rešitev s povsem provizoričnim ministrstvom, tako da se kabineta kriza pravzaprav ni odpravila, nego le tako, kakor se hudournik uravnava in preminja v koristno vodno moč, nekako regulirala in vsmerila v počasno stopnjevano rešitev, zato da v času, ki je za takšno temeljito preobnovo potreben, pride do nove, sedanjen državnih potrebam in parlamentarnemu položaju odgovarjajoče konstrukcije. Ali zares pride do tega, ali je na vseh straneh zares dovolj dobre volje za to, to je drugo vprašanje. Če bi bil v Jugoslovanskem klubu prevladal pesimizem, bi bili naši poslanci glasovali proti budgetnemu provizoriju. Morda so tudi po večini pesimistični in so vendar smatrali koristno, kakor so izrecno povdarjali, pokazati vsaj, da hočejo še enkrat poskusiti z zaupanjem in upanjem. Kakšenkrat je optimističnega se kazati tudi sredstvo za zboljšanje razmer. Naša javnost je predvsem osrčna, okrepčana bi rekel, po tem, da se je sploh ustanovil Jugoslovanski klub in da je ohranil edinstvenost in s tem krepkost in udnost svojega nastopa v kritičnem trenutku. Tembolji je treba obžalovati, da je sedaj g. dr. Tresić-Pavičič odskočil. Podrobnejša obrazložitev njegovega koraka manjka. Če gre zares samo za vprašanje glasovanja za proračunski provizorij, bi si skromen »rodoljub z dežele« dovolil prositi g. poslance, naj se povrne v klub in naj s tem v najtežavnejšem času pomaga ohraniti našemu narodu ono, kar je, kakor rečeno, pod groznimi udarci otrpelemu narodnemu organizmu bilo kakor dih novega življenja, zakipenje svežega krvnega toka, namreč edinstvo našega parlamentarnega zastopa. Glasovanje o budgetnem provizoriju ni imelo več načelnega pomena, nego je značilo, vsaj v okviru gori razložene teorije, le to, da ljudski zastop, rekel bi, v božjem imenu, ki v naši stari Avstriji stvari ne morejo iti tako hitro, pritrjuje, da se je vodstvo državnih poslov poverilo za odpravo najnujnejših zadev in za pripravo definitivne preureditve povsem provizoričnemu kabinetu. Glasovanje je bilo tudi izraz uresne obzirnosti napram vladarju, ki je s činom dokazal, da hoče biti to, kar so o njem rekli opozicijski poslanci, namreč mirovni in ljudski cesar in vrhu vsega ustavni vladar. Pri tem pa posebno treba še upoštevati, da gre v sedanjih razmerah ne več za enostavno kabinetsko krizo, niti za krizo določene vladne sisteme, nego za krizo v zgodovinskem razvoju, katerega sega državi do možga in kosti.

Poslanec dr. Otokar Rybář o položaju.

(Konec.)

Gospod poslanec se je bavil nato z razmerami v Jugoslovanskem klubu. Poudarjal je velikanski pomen dejstva, da so se vsi jugoslovanski poslanci brez razlike strank, veroizpovedi in političnih nazorov združili v en klub, v Jugoslovanski klub, kar je tem pomembnejše, ko je vendar še pred kratkim že sama beseda »jugoslovanske« značila »veleizdajstvo«. To združjenje pod tem imenom je bila velika pridobitev za nas na znotraj in na zunaj. Saj se spominjamo, da so bili hrvatski pravši iz Dalmacije še leta 1907, proti zvezi Jugoslovani in so se hoteli imenovati je južni Slovani, ne pa Jugoslovani. Sedaj smo pa premagali vse te težave, in tako se nahajata v istem klubu največji radikalec dr. Smolaka z duhovnikom Perlečim, ki prisega na katoliški program. Premagali smo vse pomisleke, samo da

ohranimo narod. Toda bilo je rešiti še težje vprašanje, namreč da se vsi ti tako različnega mišljenja ljudje združijo tudi na konkretnem programu. Posrečilo pa se je tudi to.

Že prej so bile med nami stranke, ki so stale na stališču hrvatskega državnega prava, na podlagi katerega so Habsburžani prišli potom svobodnega narodnega glasovanja do vlade v teh deželah. Mi pa smo storili še več.

postavili smo se na demokratsko, revolucionarno stališče narodnostnega načela, izrekli smo se za združjenje vseh Jugoslovani na podlagi hrvatskega državnega prava, kar je pobudilo veliko navdušenje tudi na Hrvatskem ter v Bosni in Hercegovini pri vseh strankah brez razlike vere. Toda stvar ne sme ostati samo v besedah, temveč je treba, da se tudi uresniči ta naš program. Da se pa poklicani činitelji odločijo za uresničenje teh naših zahtev, je treba tudi z naše strani nekaterih koncesij, in to je bilo tudi povod, da smo se odločili za to, da dovolimo proračunski provizorij in potrebne kredite, ne vladi, temveč državi.

Gospod poslanec je nato še pojasnjeval obojstrano med Jugoslovani in Čehi in poudarjal, da si je Jugoslovanski klub s svojim taktičnim postopanjem pridobil v zbornici in napram vladi odlično položaj, tako da morajo računati z njim ne le v parlamentu, temveč tudi na vseh onih mestih, kjer se odločuje o usodi avstrijskih narodov. Sicer je res mogoče, da na merodajnih mestih ne mislijo odkritosrčno. In kaj bi sledilo potem? Odgovor je popolnoma jasn: stopili bi v najstrožjo opozicijo, in vsaki vladi bi se zgodilo isto, kar se je zgodilo Clam-Martiničevi, proti kateri so se strnile vse nemške narodnosti. Mi Jugoslovani s svojim postopanjem torej nismo riskirali ničesar, pač pa smo si ustvarili pozicijo, v kateri je treba dela in dela, kakor ga še ni bilo nikdar.

Govornik je nato poudarjal, da se z ozirom na ogromno stvarno, ki jo je treba obdelovati, ne more spuščati v podrobnosti delovanja poslancev, omenjal pa je, da so naši poslanci izdelali že veliko število predlogov zlasti v pravnih in ljudskih prehrani, da so posebno odločno posredovali zaradi preganjanja naših ljudi v državni službi, zlasti železniški, zaradi germanizacije javnih uradov in drugih javnih naprav, in vse polno drugih takih stvari. Opominjal je, da naj se delovanje poslancev presoja mirno in trezno in da naj se ljudstvo ne prenehalo v sodbi, kajti delovanje za ljudstvo je v naši državi silno zapleteno in težavno. Drugje je samo ena vlada, pri nas so pa tri, in tako vstajajo proti izvedbi jugoslovanskega programa, ki je itak že sama po sebi zelo težavna v taktičnem pogledu, ovire, ki bi se zdele skoraj nepremagljive. Podrobno razpravljati o takih stvareh je nemogoče, in ravno glede najvažnejših je treba molčati, da se ne pokvari vse. Zato naj pa ljudstvo ne obsoja prehitro. Če se pa pokaže, da so poslanci res pokrešili, potem pa naj ljudstvo jasno in brez ozirov pove svoje mnenje, in njegovi sedanji zastopniki se potem radovoljno umaknejo sposobnejšim; če pa je ljudstvo prepričano, da so poslanci ravni prav, pa naj tudi pove to in tako s svojim pritrditvijo utrdi stališče poslancev napram vladi in drugim višjim činiteljem!

Po živahnem odobravanju, ki je sledilo poslančevim izjavam, se je sprejela enoglasno naslednja

RESOLUCIJA:

»Po zaslišanju poročila svojega poslanca pozdravljajo zaupniki in odborniki političnega društva »Edinosti« zedinjenje vseh jugoslovanskih poslancev v enem klubu pod pomembnim jugoslovanskim imenom;

pozdravljajo z navdušenjem državno-pravno deklaracijo, ki je z vse odkritostjo in odločnostjo označila naše vrhovne narodne cilje, od katerih uresničenja je odvisna naša bodočnost in varnost monarhije na jugu;

izrekajo Jugoslovanskemu klubu hvaležno priznanje na dosedanjem pogumem, složenem in smotrenem nastopanju, in to tembolji, ker so z združitvijo vseh jugoslovanskih poslancev v eno parlamentarno enoto in usvojitvijo jugoslovanskega programa izpolnile dolgotrajne srčne želje, ki so jih »morski, zlasti pa tržaški Slovani zastopali ob vsaki priliki z vso verno«.

Ko je nato gospod poslanec na tozadevno željo še podal popolnoma zadovoljiva pojasnila o stališču hrvatsko-srbske koalicijske napram stališču Jugoslovanskega kluba ter o stanju našega šolskega vprašanja, zlasti glede slovenske gimnazije v Trstu, je predsedujoči društveni podpredsednik dr. Edvard Slavik — društvenega predsednika dr. Josipa Wiffana ni bilo v Trstu — ponovno zagotovil gospoda poslance splošnega neomajnega zaupanja, voščil njegovemu in Jugoslovanskemu klubu delovanju nadaljnjega najboljšega uspeha ter nato zaključil sejo.

Razne politične vesti.

K amnestijskemu proglasu pripominja torkova »Arbeiter Zeitung«: »Pri političnih preganjanjih, katerih orodje so bila vojaška sodišča, je treba razlikovati dve skupini. Prvič tožbe proti ljudem brez imena, katere so zaradi kakih nedolžne »besede« vlekli pred sodišče in jih obsodili v krute kazni, ki so bile v najhujšem slučaju zaradi kakga ponesrečenega izreka obsojeni v štiriletno, petletno, desetletno težko ječo, pri katerih pa je splošno ob-

stajal »zločin« samo v možganih gospoda voditelja razprave. Da se ta krvava krivica odpravi z amnestijo, je najpametnejše; samo žrtvam naj bi se priznala vsaj tudi odškodnina za nepravilno obsodbo; kajti nepravilna je bila tu obsodba pač vedno. Druga skupina so potem tendenci procesi proti poslancem, sami silno tendenci čni procesi, za katere se je za gotova, iz nacionalno političnih vzrokov umiljiva dejstva iskal neke vrste krivonosec. Poznamo vse te procese in se ne obotavljamo reči, da so se te pravde mogle začeti edino le pred vojaškimi sodišči in da so obsodbe mogle izreči tudi le vojaška sodišča. Pri teh tožbah pa se amnestija nikakor ne zdi primerna pot, kajti kakor se je na eni strani obsodba, tako se bo tudi amnestija na drugi strani presoja le politično; enim je bila obsodba nov politični kurz, drugim se bo zdela amnestija drug politični kurz. Tu bi bila pač obnovitev kazenskega postopanja pred rednim sodiščem, pred poroto, edina primerna pot; tudi zato, ker imajo obtoženci pravico, da plaže obrekovanje izginje z njihovega političnega slovesa; to se pa ne more zgoditi s pomiloščenjem, temveč samo po rednem sodišču. Amnestija se kaže kot neka večja milost; toda sodelovala je pač tudi želja, da bi se temne razsodbe vojaških sodišč obvarovale na kakadne presoje potom javnih sodišč, ki je nikakor ne preneso. Za razstrpjenje narodnostnih nasprotij bi bilo seveda zelo koristno, če bi amnestija naletela povsod na pripravljene duhove; toda to se more le upati, ne pa pronokovati. Mi pa vidimo samo pravičnost in vprašujemo samo po njej. Komur ni vzvišena misel pravičnosti samo prazna pena, ne bo povpraševal, kateremu narodu, kateri stranki pripada tisti, ki je bil žrtev pravice, katere je bila preslepa, da bi sploh videla pravico in zakon.« — Podpisujemo z obema rokama.

Nemški nacionalci proti cesarjevi izredni milosti. Ko je izdal cesar amnestijski proglas za politične zločince, je kot nekak radosten odhiti zavelo po vsej državi. Čin izredne cesarjeve milosti, s katerim se je popravilo veliko, veliko nezaslišanih trdnj in krivic skoraj triletnega absolutizma v naši državi, je pobudil povsod veliko zadoščenje in avstrijski narodi so iz srca hvaležni cesarju zanj. A ne vsi! Dasiravno se amnestijski proglas nanaša na tisoče oseb vseh narodnosti, vidijo nemški nacionalci, posebno pa oni na Češkem, v svojem nacionalnem šovinizmu pomiloščenih samo onih deset slovenskih poslancev, ki postanejo tudi deležni cesarske milosti, in to jim je dalo povod, da so že v poslanski zbornici s hrupnimi medklici motili čitanje proglasa in pozneje uprizorili pravo protestno gonjo. Zveza nemških čeških poslancev je zahtevala, da zaradi amnestijskega proglasa Nationalverband odpove nadaljnjo podporo vladi in stopi v opozicijo. Predlagalo se je celo, da naj nemški češki poslanci v znamenje protesta odlože svoje mandate. Posl. Hartl je predlagal naj gre deputacija k cesarju. Od načelnika justičnega odseka, posl. dr. Waldnerja, ki je izrekel zahvalo cesarju na amnestiji, se je zahtevalo, da odloži predsedništvo odseka. Zadnji trije predlogi se niso sprejeli. Nationalverband je sklenil, da poda njegov načelnik posl. Dobernig izjavo v zbornici, ki naj pove, da sicer Nemci ostanejo zvesti državi, da pa prepuščajo nadaljnjo skrb za državno gospodarstvo slovenskim strankam. S tem torej napovedujejo nemški nacionalci boj vladi, zato, ker je cesar med drugim pomilostil tudi deset slovenskih poslancev. Kako upravičeno nemški nacionalci to svoje postopanje, je posebno jasno razvidno iz večerajšega uvodnika v »Tagespost«, ki pravi: »Že tik pred padcem Clam-Martiničevega kabineta smo poudarjali glede bodočega stališča Nemcev, da so minile sanje o neizpodbitnem nadvladujočem stališču in da bodo zato Nemci prisiljeni, izpremeniti fronto. Dogodki so potrdili to mnenje. Politika sprave med vsemi narodi, odpuščenje izgubljenemu sinu in prijetnost sil, ki bivajo v slovenskih obmejnih narodih, je kot težko obložen voz s svojimi kolesi šla preko sanjarskih ideolov, ki smo jih gojili mi vsi, in je zmrvila marsikaj, kar se je zdelo prej neomajna potreba in resnica. Prebuditelj sanj ni bila prijetna... V ta soparni zrak je pal sedaj cesarjev milostni čin... Nihče ne dvomi o globokem človeškem čutenju mladega cesarja, ki se je zopet pokazal tudi v besedah amnestijskega odloka. Žal pa politika, ki v hudih bojih odloča vprašanja moči, nikakor ne pozna — takih čutov. Tako ima torej amnestijski odlok dve strani: splošno človeško, spravljivo, odpuščljivo, in politično, smer kažočo, moč zahtevajočo. In po tem se ravna tudi presoja na te dve stvari, posebno sedaj, ko je država sredi boja na zunaj in znotraj. Kar bi hoteli reči k temu, ne moremo reči, kar moremo reči, pa nemo.« — Tako govore in delajo nemški nacionalci z ozirom na cesarjev izredni milostni čin!

Ursich, ul. Tesa 8, Fabbri, ul. Borojević 7, Guanin, ul. Cavana 8, Bergamasco, ul. Pane 8, Enei, ul. Ugo Foscolo 24, Enei, ul. Molingrande 12, Guanin, ul. Farneto 1, Lisiak, ul. Industria 8, Bonettini, ul. Media 34, Siolino, ul. Castaldi 3, Rossi, ul. Farneto 3, Nordio, ul. Montorsino 7, Tedeschi, ul. Molin a vapore 4.

Cena: po K 3'60 kg.

Domače vesti.

Za vojaškega kurata v c. in kr. skupni armadi je bil dne 2. julija imenovan g. Alojzij Peterlin, sedaj v začasnem pokolu v Plavljah (Istra). Čestitamo!

Hvala jim! Prejeli smo: Z napetostjo smo mi primorski Slovani čitali razne pozive našim zastopnikom v parlamentu, naj se vsaj sedaj, v tem najresnejšem trenutku, združijo, da veliki čas ne najde nedoraslih ljudi. Tresli smo se med nado in bojaznijo, da si smo vedeli, da jih je med poslanci mnogo, ki čutijo z nami, ki žele skupnega delovanja. Sedaj smo pomirjeni! Hvala lepa vsem, vsem, ki so pripomogli k slogi, k združenju sil. Narod naš jim je gotovo hvaležen, a zgodovina našega narodnega življenja bo omenjala tega velikega dogodka z zlatimi črkami. — Veliki čas je našel pri vseh Slovanih države velike ljudi! To nas tolaži ter daje upanja v boljšo bodočnost Slovanstva v monarhiji. V svojem in v imenu mnogostevlinih somišljenikov izrekamo toplo zahvalo našemu narodnemu zastopstvu in je prosimo, naj vztraja na ubrani poti, dokler ne doseže tlačenemu narodu onih pravic, ki jih drugi že davno uživajo. — Našemu vrlému tržaškemu zastopniku smo hvaležni še posebej na tem, da se je tako odločno, tako odkrito potegnil za nas in za vse nesrečnike. Tudi smo mu hvaležni, da se je potrudil med svoje zaupnike in jim poročal o stvareh, ki so nam vsem na srcu, vsaj toliko, kolikor ni moral zamažati v interesu stvari. Lahko dostavimo še, da je tudi med našimi sosedi italijanske narodnosti, osobito med srednjimi in višjimi sloji, vse polno takih, ki ne morejo prehladiti našega Rybářa za njegovo delovanje in krasne govore v parlamentu. Mi smo lahko in smo tudi ponosni na našega dra. Rybářa! Bog ga živi in mu plati — saj mi mu težko kedaj poplačamo njega trud in ljubezen, ki ju ima do nas in našega naroda. Zaupnik.

Sestava tržaške porote nemogoča? V torkovi seji državnega zbora je voditelj justičnega ministrstva, sekcijski načelnik dr. pl. Schauer omenjal poročilo tržaškega višjega deželnega sodišča in višjega državnega pravdnštva, podano meseca novembra leta 1916, ki trdi, da bi bila sestava porotniških list v področju tega višjega deželnega sodišča silno težavna, ako ne naravnost nemogoča, češ, da je večji del moških odsotnih in da je skoraj izključeno, da bi se našlo potrebno število oseb za sestavo porotniške liste. — Naše mnenje je, da omenjeno poročilo, vsaj kar se tiče področja tržaškega deželnega sodišča, ne odgovarja dejanskemu položaju. Gospodje pri višjem deželnem sodišču, ki se že od začetka italijanske vojne nahajajo v Opatiji, pač niso poučeni o razmerah v področju tržaškega deželnega sodišča. Samo poizkusijo naj — časa za to jim najbrž ne bo primankovalo — pa bodo videli, da je v področju tržaškega deželnega sodišča toliko moških oseb, sposobnih za izvrševanje porotniških poslov, da se brez težav lahko sestavi lista porotnikov.

Slovenski glasovi o dogodkih v naši državi. »Straža«, ki je blizu dra. Korošca, predsednika Jugoslovanskega kluba, piše med drugim: Nemstvo je istovetilo sebe z državno. Kot najmišljen steber države je branilo vsak čas svoje narodne koristi pod pretezo, da korist države zahteva državni jezik. Zadnji tak poizkus je vsled odločnega nastopa nemških narodov, med katerimi jugoslovanski zastopniki niso bili zadnji, s Clamovim padcem srečno spaval po vodi. Se pred tremi tedni je bil naš boj za narodno avtonomijo in izjava jugoslovanske delegacije posebej v obeh naše birokracije — veleizdajstvo. Kolik preobrat v tem kratkem času! Kar se je zdelo nemogoče in nedosegljivo, pride vedno dalje in globlje... je sedaj vprašanje, s katerim se resno pečajo tudi pri nam sicer narodno nasprotni krogi... Dogodki v parlamentu bi skoro kazali, da se pripravljajo preobrat. — Naša moč, ki je v zveze z drom. Krekom, pa piše: Jugoslovani smo stali (po padcu Clam-Martinič) kar čez noč v ospredju vse avstrijske politike. Četrtekovi dogodki veliki glasniki izredne važnosti jugoslovanskega vprašanja. Časopisje, nemško in nemensko, je edino v tem, da so Clama vrgli Jugoslovani, ki so postali kar nenkrat odločilni jeziček na tehtnici avstrijskega političnega življenja!

Breje koze. Aprovizacijska komisija ima na razpolago znatno število brejih koz. Kdor bi si hotel nabaviti tako kozo, naj se zgleda do 8. t. m. v informacijskem uradu aprovizacijske komisije v ulici della Borsa št. 2 in sicer v času od 9 dop. do 1 pop.

Aprovizacijske stvari.

Razdeljevanje krušnih izkaznic. Prebivalstvo se opozarja, da se je (že javljeno) razdeljevanje krušnih izkaznic št. 92.—93., veljavnih od 7. do 20. t. m., pričelo v ponedeljek, 2. t. m., ter se nadaljuje do večere sobote, 7. t. m.

KONJSKO MESO.

Danes in jutri se bo prodajalo konjsko meso v naslednjih mesnicah: Zerovnik, ul. Mura 7, Pontoni, ul. Fontana 22, Vršini, ul. Tesa 1, Battistella, ul. Solitario 22, Vidmar, ul. Industria 5,

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zeleznica, pošta in več drugih. Zaradi preobilice drugega zelo nujnega gradiva smo morali dopise prihraniti za prihodnje številke. Na vrsto pride vse.

V osmrtnici Ane vd. Bortoloni, uvrščeni v večerajšnji številki, bilo je pomotoma izpuščeno ime zeta Antona Čuk (odsotnega).

MALI OGLASI.

Ženski nizki čevlji od št. 34 do 40 se prodajo. Perojevič, Trst, ul. Lazzaretto večerjo št. 39, III. vr. 13. 1215

Ištem stanovanje primerno za 3 osebe, v I. ali II. nadst. v neposredni bližini palače Rittmayer. Pismene ponudbe na Ins. odd. Edinosti pod »Voda in plin«. 3181

Bečunka dobi takoj službo pri mali družini. Določeno, hrana dobra. Predstaviti re v uradu Inter-nega oddelka Edinosti (ulica S. Francesco d'Assisi št. 20, pritličje). 3177

Mala družina (tri osebe) išče službo ali postrežnico. — Predstaviti se osebo v ul. Commerciale št. 9, III. nadst. vrta št. 37. 3180

50 leten vdovec, brez otrok, zdrav, še močan, uradnik v pokolu, lastnik ene hiše v velikim vrtu, išče gospodinjico ali vdovo brez otrok v avstrijske poroke. Prijazne pismene ponudbe pod »Družina« na Ins. odd. Edinosti. 3179

Prodaja se dobro vpeljana trgovina steklenic po nizki ceni. Naslov pove. Inser. odd. Edinosti pod št. 1216. 1216

Zunanjska trgovska trdnja išče kot praktično kantino gospodinjico, popolnoma večjo slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. — Prednost imajo one, katere so dokončale trgovsko šolo. Nastop takoj. Plača primerna in po želji tudi hrana. Pismene ponudbe na Ins. odd. Edinosti pod »Leja, bodočnost«. 3178

Izvrstno vino Opol in vino iz sadja za gostilničarje prodaja se v ulici Carintia 12. Uršič. 1208

Iščem službo, prednost imajo begunka. Naslov pove Ins. odd. Edinosti. A 5

V petek, 6. t. m., se bodo prodajali prašiči v Borštu pri Žerjalu. 1213

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 407

Kupujem zaklepe vsake vrste, čunje, bombaž, F. Babiš, Molin grande 20. 1210

Diplomirana učiteljica podučuje z gotovino uspehom po najhitrejši in najlažji metodi otroke in odrasle (gospodje, gospodine in gospode) nemško in slovensko na svojem domu po zmerni ceni. Informacije od L. S. Ulica Chiozza 27 III. n. II. stopnice zadaj na dvorišču vr. 8 A-1.

Žakije vsake vrste kupuje Jakob Margon. Via Solitario 21 (pri mestni bolnišnici). 1175

Posebnost.

Volovske vampe

v Trstu, ulica Campanile št. 15 (zraven trga Ponterosso).

Vsaki dan novi dohodi.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio 5

(Lastno poslojstvo)

Kapital in rezerva K 13.200.000.—

FILIJALKE: Dunaj, Tegethofstrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.

VLOGE NA KNJIZICE

3 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzigaja. Rentni davek plačuje banka svojega. Obrovanje vloge na tekočem in žiroračunu po dogovoru. — Akreditivi, čeki in nakaznice na vsa tu-in izomska tržišča.

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. — VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago leto v javnih skladiščih, SAFE DEPOSITS PROMISE. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zbiranja srečk i. t. d. brezplačno. Stvarni kredit, rembourso krediti. Borzna naročila. — Inkaso.

MENJALNICA. — — — ESKOMT MENIO.

Telefon: 1463, 1793 in 2676

Uradne ure od 9 do 1 popoldna.

Brzjavi: JADRANSKA

GAMBRINUS

vsaki večer

ob 9 1/2

velika varietetna predstava.

Vstopnina K 1.—

Išče se starejši uradnik prost vojaščine za službo arhivarja. Nadalje se sprejme istotam gospodinja večša slovenskega, hrvatskega in po možnosti tudi nemškega dopisovanja ter stropjeisja.

— Lastnoročno pisane ponudbe na JADRANSKO BANKO. —